01/01/2019

Посланица Патријарха Кирила патријарху Вартоломеју у вези с антиканонским поступцима Цариградске патријаршије

Посланица поглавара Руске Православне Цркве патријарху Вартоломеју у вези с антиканонским поступцима Цариградске патријаршије у Украјини

У одговор на писмо Његове Светости Патријарха цариградског Вартоломеја којим је обавестио у „враћању чина“ украјинским расколницима и „укидању важности“ документа који има историју дужу од триста година о предаји Кијевске митрополије под јурисдикцију Московске патријаршије, о одржавању у Кијеву „помесног сабора“ неканонских заједница примљених у општење, као и о намери да се у најскорије време друштву основаном на овом скупу да „аутокефалија“ Његова Светост Патријарх московски и целе Русије Господин Кирил упутио је посланицу у којој је изразио дубоки бол, недоумицу и негодовање због антиканонских поступака Цариградске патријаршије, преноси Патриархија.ru.

Његовој Светости Патријарху цариградском Господину Вартоломеју

Ваша Светости!

С дубоким болом, недоумицом и негодовањем прочитао сам Ваше писмо којим ме обавештавате о најновијим поступцима Цариградске Цркве: о томе да је примила у општење неканонске заједнице Украјине; о „укидању важења“ повеље Патријарха цариградског Дионисија IV, који је Кијевску митрополију предао под јурисдикцију Московске патријаршије, о одржавању у Кијеву „помесног сабора“ неканонских заједница које сте примили у општење; о томе да су оне изабрале „поглавара нове аутокефалне цркве Украјине“; о намери да у најскорије време дате друштву које сте основали статус аутокефалне Помесне Цркве.

Поновно сједињење расколника с Црквом представљало би велику радост, како за православце у Украјини, тако и за цео православни свет, кад би се дешавало у складу с одредбама канонског права, у духу мира и Христове љубави. Међутим, садашњи политизовани процес принудног уједињења далек је од норми и духа светих канона. Праћен је чудовишним лажима, а сад већ и насиљем према истинској Украјинској Православној Цркви. А то је управо она Црква милиона украјинских верника коју сте признавали као канонску у свим годинама свог служења све донедавно – а сад се правите као да она не постоји, већ постоје само поједине епархије које су се вратиле под Ваш омофор.

Ваши саветодавци су Вас уверавали да је наводно епископат Украјинске Православне Цркве спреман да подржи политички пројекат кијевских власти, да наводно знатан део, десетине канонских епископа чекају само Ваш благослов да напусте своју Цркву. Више пута сам Вас упозоравао да Вас

доводе у заблуду. Сад и сами у то можете да се уверите.

Такозваном „помесном сабору“ који сте Ви сазвали и на чијем челу се налазила тројка, која се састојала од Вашег представника, самозваног „патријарха“ (који се сад назива „почасним“) и световног лидера украјинске државе, присуствовала су само двојица од 90 епископа Украјинске Православне Цркве. Оно што Ви називате „помесним сабором“ представља скуп расколника који се крије иза имена Свете Цариградске Цркве. Шта је то него легализација украјинског раскола за коју сте јавно обећали да је нећете дозволити?

Ви се у својим одлукама позивате на вољу православног народа Украјине који наводно моли Цариградску Цркву за интервенцију. Међутим, управо је воља огромне већине клира и верника, истински црквених људи Украјине подстакла епископат Украјинске Православне Цркве да не одговара на Ваше позиве и да одбије да учествује у такозваном „сабору уједињења“ украјинског раскола.

Од двојице епископа Украјинске Православне Цркве које сте упркос канонима примили под своју јурисдикцију само један је био епархијски архијереј. Међутим, клир и паства његове епархије нису прихватили његове поступке. Након што је митрополиту Симеону Синод Украјинске Православне Цркве законито забранио да служи, сви манастири Виницке епархије и огромна већина парохија заједно с клиром и даље се потчињавају новом канонском Архиепископу виницком и барском Варсануфију. Тренутно локалне власти врше притисак на клир епархије и прете да ће се обрачунати са свештеницима, али клирици, монаси и мирјани не желе да опште с архијерејем који је издао њихову Цркву.

У надлежности митрополита Александра којег сте поменули, којем је Синод такође забранио да служи у Кијеву, био је само један храм: у његовој заједници је настао конфликт, а већина клирика храма одбила је да служи с архијерејем-отпадником.

Принципијелна одлука архијереја Украјинске Православне Цркве да одбију да учествују у лажном сабору који сте окупили не објашњава се митским „притиском Москве“, што би у постојећим политичким условима било и немогуће, већ јединством архипастира са својим клиром и верницима. Овакво јединство се не плаши ни грубог мешања украјинских власти у унутрашњи црквени живот, ни државног притиска на Цркву који је порастао у току последњих месеци. Оно се не може укинути једним потезом пера.

Ви у свом писму предузимате покушај да поново размотрите смисао комплекса докумената које су 1686. године потписали Ваш претходник патријарх Дионисије IV и Свети синод Цариградске Цркве. У вези са садржајем ових историјских докумената међу нашим Црквама стотинама година није било несугласица. А Ви сад изјављујете да се „укида важност“ патријаршијске и синодалне повеље, пошто су се „променили спољашњи услови“.

Предлагао сам Вам да обавите разговоре у вези с овим питањима ангажујући угледне историчаре, богослове и стручњаке за црквено-канонско право. Одбили сте то позвавши се на то да немате довољно времена. Могу само да изразим жаљење због тога што Ваше разорне одлуке по општецрквено јединство толико много зависе од „спољашњих“, односно од политичких услова, о чему се не устежете да говорите отворено.

Ваш допис садржи низ понављања врло спорних тврдњи о томе да Цариградској Цркви наводно припада „искључива одговорност за давање аутокефалије“ и за разматрање апелација других Помесних Цркава у складу са „духовним садржајем“ 9. и 17. правила Халкидонског сабора. Међутим, Ваше тумачење права која Вам наводно припадају никад није било признато у целој Цркви. Против Вашег схватања апелационих права Цариградског престола сведочи читав низ неслагања угледних коментатора црквеног права. Тако истакнути византијски канониста Јован Зонара пише: „Цариградски [патријарх] се не признаје за судију над свим митрополитима уопште, већ само над онима који су му потчињени. Јер ни митропоити Сирије, ни палестински, ни феничански, ни египатски, не позивају се против воље на суд, већ сиријски подлежу суђењу Патријарха антиохијског, палестински – јерусалимског, а египатскима суди александријски који их рукополаже и којем су потчињени.“ Овакву Вашу привилегију не признају ни савремене Помесне Православне Цркве.

Међутим, присвајајући ово незаконито право Ви се у датом случају нисте

побринули чак ни за поштовање постојећих канонских норми које одређују поступке стране која прихвата апелацију.

Познато је да је Михаил Денисенко наставио да служи и након црквених забрана и изопштења из Цркве, чиме је лишио себе права да подноси апелацију и чиме је сам себе осудио по основним нормама канонског права. Изразили сте своју сагласност са рашчињавањем Денисенка, иако сте до тада примили његову прву апелацију. У писму Патријарху московском и целе Русије Алексију II од 31. августа 1992. године саопштили сте: „Наша Света Велика Христова Црква признајући пуноћу искључиве надлежности у вези с овим питањем Ваше Свете Руске Цркве прихвата одлуку Синода о горе реченом, не желећи да причињава било какве потешкоће Вашој сестри-Цркви.“

Свети синод Цариградске Цркве није узео у обзир многобројне проблеме канонског наслеђивања и моралног лика „јерарха“ које је примио у општење, без обзира на то што је раније Цариградска Црква признавала важност одлука ових питања за лечење украјинског раскола и што је добила потребне информације о њима у току преговора делегација наших Цркава.

О томе с каквом журбом и непромишљеношћу су разматране апелације украјинских расколника сведочи чињеница да је одлуком Вашег Синода епископски чин „враћен“ Макарију Малетичу. У званичним патријарашким повељама Ви га називате „бившим Митрополитом лавовским“ и он је као такав присуствовао такозваном „сабору уједињења“.

Међутим, Макарије Малетич је отишао у раскол као свештеник канонске Цркве, и никад није имао канонску епископску хиротонију. Његова „хиротонија“, исто као и „хиротоније“ значајног дела „епископа“ такозване „Украјинске аутокефалне цркве“ коју је Цариградска Црква примила у општење, преко његових претходника воде порекло до једног архијереја који је лишен чина и који је ове радње обављао заједно са самозванцем Виктором Чекалином, бившим ђаконом Руске Православне Цркве, који никад није био рукоположен чак ни за свештеника.

Примање оваквих лица у општење са Црквом без разматрања наведених околности подрива канонску наследност хиротоније и доводи до тешких, деструктивних последица по цело светско православље.

Вековима је Руска Црква била дубоко захвална Светој Цариградској Цркви за њен допринос у изградњи светског православља, за њену улогу у

хришћанском просвећивању паганске Русије, за помоћ у развоју монашких традиција и духовног образовања. А данас наши верници, како у Украјини, тако и у другим земљама осећају тешко разочарење због тога што историјска Црква-Мајка не чује њихове гласове.

У Вашу резиденцију је доношено на стотине хиљада потписа верника Украјине у знак подршке Украјинске Православне Цркве с молбама да не подривате њено јединство. Украјинска власт је покушала да спречи достављање ових писама, а Ви сте их игнорисали. И сада не желите да чујете глас Украјинске Православне Цркве која стоји на прагу нових тешких искушења.

Већ сад се архипастири и клир у Украјини под измишљеним поводима позивају на испитивања, уцењују, прети се њиховим блиским људима, врше се претреси у храмовима и становима и врши се притисак на породицу и децу. Ових дана је ступио на снагу закон који има за циљ да Украјинску Православну Цркву лиши њеног имена како би под обличјем „добровољног преласка заједница“ било извршено насилно запоседање њених храмова. Да ли тако видите уједињење православаца Украјине?

О плановима Цариградске Цркве о легализацији раскола у Украјини разговарао сам с Вама и насамо, и у присуству малобројних сведока. А сада, када су сви ови планови у великој мери реализовани можда Вам се последњи пут обраћам пред лицем целе Православне Цркве. Поступајући тако руководим се заповешћу Господа нашег Исуса Христа: Ако ли ти згреши брат твој, иди и покарај га насамо… ако ли те не послуша, узми са собом још једнога или двојицу да на устима два или три сведока остане свака реч. Ако ли њих не послуша, кажи Цркви; а ако ли не послуша ни Цркву, нека ти буде као незнабожац и цариник (Мт. 18: 15-17).

Диптих свјатеших патријараха цариградских броји на десетине имена великих богослова, подвижника и учитеља побожности. Свети Григорије Богослов, Јован Златоусти, Прокл, Флавијан Исповедник, Јован IV Испосник, Тарасије, Методије, Фотије и многи други су својим служењем прославили Свету Цариградску Цркву.

Али било је и оних који су је срамотили. Не уписујте своје до сада поштовано име на списак неславних епископа Цариграда, као што су Несторије, иконоборци Анастасије, Јован VII и Теодот, унијати Јосиф II, Митрофан II Мајкоубица и Григорије III Мама. Одмах одступите од општења с расколницима, одреците се учествовања у политичкој авантури њихове

легализације. И тада ће Вас истинска Православна Црква Украјине на челу са Његовим Блаженством Митрополитом кијевским и целе Украјине Онуфријем благословити, а историја ће сачувати сећање на Вас међу светитељима Цариградског престола који су у најтежим политичким условима умели да одрже углед Цркве и да сачувају њено јединство.

Ако пак поступите у складу с намерама које сте навели у свом писму, заувек ћете изгубити могућност да служите јединству светих Божијих Цркава, престаћете да будете Први у православном свету који броји на стотине милиона верника, а страдања која нанесете православним Украјинцима пратиће Вас на Страшном суду непоткупљивог Господа нашег и сведочиће пред Њим против Вас.

Свим срцем се молим да се то не деси. Још није касно да се зауставите.

+ КИРИЛ, ПАТРИЈАРХ МОСКОВСКИ И ЦЕЛЕ РУСИЈЕ

Са руског Марина Тодић